

RÁMCOVÝ VZDELÁVACÍ PROGRAM PRE PREDMET NÁBOŽENSTVO/NÁBOŽENSKÁ VÝCHOVA

1. ročník stredných škôl, štvorročných gymnázií a 5. ročník osemročných gymnázií

Ročníková téma: VZŤAHY A ZODPOVEDNOSŤ

Žiaka charakterizuje potreba priateľstva, vzťahu s opačným pohlavím a postupné odpútavanie sa od rodičov. Základný motív hľadania Boha je vnútorný ako potreba „sebadoplnenia“ - v priateľstve, vo vzťahu chlapec - dievča aj vo vzťahu k Bohu (Korherr). Môže mať formu neistoty, hľadania istôt, čo vedie k záujmu o otázky zmyslu a hodnôt. Žiak si v tomto období potrebuje nájsť odpoveď na otázky: Kam smerujem? Kto som? Čo chcem dosiahnuť?

Pre mladého človeka je dôležité, aby vzťah k Bohu napomáhal zbližovaniu ľudí. V tomto období mladí ľudia vnímajú Boha často ako vzťah. Boh nie je chápaný ako osoba ale ako dej, ako vzťah, ktorý sa odohráva medzi ľuďmi a v nich samých. Preto je potrebné trpezlivo objasňovať medziľudské vzťahy, aby sa práve v nich ukázalo otvorenie človeka Bohu, lebo človek si sám sebe nestačí.

Ročníkový symbol: CESTA

Ročníkový cieľ: Spoznávaním identity človeka reflektovať vlastnú identitu. Uvedomiť si dôležitý význam rozhodnutia pre vlastný svetonázorový postoj. V trojičnom rozmere budovať ľudský rozmer vzťahov ako naplnenie zmyslu života. Prehľbovať medziľudské vzťahy cez skvalitnenie komunikácie.

1. TÉMA: HĽADANIE CESTY

Hodinová dotácia témy: 14 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: Boh, istota Boha, viera

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Odznova premyslieť vieru v Boha a vieru Bohu. Postaviť svoje náboženstvo na racionálnom základe.

Afektívny cieľ: Spoznať sa navzájom a prejsť záujem o spoluprácu v skupine. Objavovať v sebe túžbu po prekročení všednej každodennej ohraničenosti svojho života smerom k transcendentu.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť a osvojiť si základné prvky verbálnej a neverbálnej komunikácie. Rozvíjať postoj zmysluplného konania v živote.

Obsahový štandard

- Otázka existencie Boha
- Fakty poukazujúce na realitu Boha
- Istota poznania Boha
- Obsah a rozsah „viery“ v kresťanstve

Výkonový štandard

Žiak vie

- definovať komunikáciu a vymenovať druhy komunikácie
- vnímať neverbálne prejavy komunikácie druhých
- uplatniť spoločensky vhodné spôsoby komunikácie vo formálnych a neformálnych vzťahoch
- zdôvodniť dôležitosť správnej komunikácie pre medziľudské vzťahy
- nájsť analógiu medzi komunikáciou a modlitbou
- zdôvodniť potrebu modlitby
- pomenovať a vysvetliť trojrozmernosť človeka

- rozvíjať svoj telesný, duševný a duchovný rozmer
- položiť si otázky o zmysle svojho života
- vysvetliť zmysel života človeka v kontexte kresťanského učenia
- dávať svojmu správaniu a životu zmysel
- zdôvodniť vznik a potrebu náboženstva (KKC 27- 28)
- vysvetliť pojmy religionistika, monoteizmus, polyteizmus
- vysvetliť rozdiel medzi prirodzeným a zjaveným náboženstvom
- uviesť príklady prirodzených náboženstiev a zjavených náboženstiev
- charakterizovať jednotlivé prvky náboženstva

Rozvoj kompetencií: komunikačné

Žiak

- chápe význam komunikácie pre tvorivé budovanie pozitívnych medziludských vzťahov vo svojom živote ako naplnenie zmyslu života
- využíva získané komunikačné zručnosti k vytváraniu plnohodnotných vzťahov
- volí správne komunikačné stratégie

existenciálne:

Žiak

- pozná súvislosti podmieňujúce hľadanie a nachádzanie životného zmyslu a je otvorený pre jeho transcendentnú hĺbku
- je pripravený vnímať hĺbku osobného dialógu s Bohom

občianske:

Žiak

- je otvorený pre náboženskú rôznorodosť

kultúrne:

Žiak

- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí
- využíva možnosti na vytváranie medziludských vzťahov
- uvedomuje si význam sebazdieľania

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je pripravený pre otvorené vzťahy v dôveryhodnom prostredí
- využíva možnosti na vytváranie medziludských vzťahov
- uvedomuje si význam sebazdieľania
- kladením otázok o zmysle svojho života a hľadaním odpovedí si získava a udržiava osobnostnú integritu

2. TÉMA: BOH V ĽUDSKOM SVETE

Hodinová dotácia témy: 13 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: Boh oslovujúci, človek odpovedajúci, cieľ kresťanstva, dielo Ježiša Krista,

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Uviesť príklad metaforického vyjadrenia vo Svätom písme. Interpretovať oslovenie Bohom a dôveru v Boha u Abraháma, Samuela a Márie. Uviesť príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom.

Vysvetliť význam morálneho svedomia pre život človeka na podklade učenia KKC. Určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu.

Afektívny cieľ: Vnímať hodnotu ticha, objavovať hĺbku svojho vnútra. Vnímať metaforickú reč slov. Oceniť hodnotu dôvery a zodpovednosti v medziľudských vzťahoch a vo vzťahu k Bohu.

Psychomotorický cieľ: Precvičiť pozorné počúvanie a poukázať na komunikačné chyby. Osvojiť si pravidlá spolupráce vo vzájomnom dialógu.

Obsahový štandard

- Boh
- Trojica
- Divinizácia
- Hriech
- Odpustenie
- Vykúpenie
- Zmierenie
- Spása

Výkonový štandard

Žiak vie

- použiť metafory na vyjadrenie ťažko vyjadriteľných skutočností
- rozlíšiť aktívne a pasívne počúvanie
- ohodnotiť význam počúvania v komunikácii
- aktívne a so záujmom počúvať
- interpretovať príbeh Božieho oslovenia Abraháma, Samuela a Márie ako príklady skúsenosti zdieľania Boha s človekom
- uviesť iné príklady ľudskej skúsenosti zdieľania Boha s človekom
- definovať svedomie (KKC 1796)
- zdôvodniť potrebu formovania svedomia (KKC 1783-1785)
- vysvetliť všeobecne platné pravidlá pri neistom rozhodovaní sa podľa svedomia (KKC 1789)
- rozlíšiť prirodzený a ľudský zákon
- určiť prvky spravodlivých zákonov na podklade Dekalógu (KKC 1959)
- vnímať životné situácie, ktoré si vyžadujú zodpovedné rozhodnutie vzhľadom k sebe, k druhým ľuďom a k svetu
- pozitívne oceniť rozhodnutie pre mravne dobrý skutok

Rozvoj kompetencií: komunikačné:

Žiak

- uplatňuje aktívne techniky počúvania s dôrazom na vypočutie si druhých
- volí správne komunikačné stratégie
- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie ich využívať
- je otvorený pre chápanie metaforickej reči viery

občianske kompetencie:

Žiak

- pozná dokumenty zakotvujúce ľudské práva
- vníma Dekalóg ako etický princíp pre vznik zákonov riadiacich štát

kultúrne kompetencie:

Žiak

- chápe vyjadrovanie pravdy o svete pomocou rôznych literárnych a myšlienkových foriem
- osvojí si tvorivý prístup k umeleckým dielam vyrastajúcim z kresťanstva (obraz, literatúra, stavba, hudba), vníma ich ako výraz kresťanského učenia a kresťanskej tradície

sociálne a interpersonálne:

Žiak

- vníma Dekalóg ako spoločnosťou overenú a Bohom garantovanú normu medziľudských vzťahov
- účinne spolupracuje v skupine
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba

existenciálne:

Žiak

- chápe súvislosť Svätého písma s postojom viery a vníma ho ako výzvu pre svoj osobný život
- je otvorený pre reflexiu vlastného postoja viery
- pozná pravidlá pri neistom rozhodovaní a dáva ich do súvisu s výchovou svojho svedomia
- Svätému písmu rozumie ako knihe, ktorej obsahom je svedectvo Boha, ktorý komunikuje s človekom a čaká od neho odpoveď viery
- rozvíja vo svojom živote postoje ponúknutých vzorov

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- rozvíja sebareflexiu
- vie uplatňovať svoje práva, rešpektovať názory, potreby a práva ostatných

3. TÉMA: BYŤ ČLOVEKOM

Hodinová dotácia témy: 8 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: človek, Ježiš, prirodzenosť, podstata, dôstojnosť osoby, bytie

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Porozumieť, v čom sa líši dospelý človek od dospelého kresťana a čo je nevyhnutné k tomu, aby človek túto zmenu podstúpil.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si dar vlastnej existencie pri počatí. Vnímať ohraničenosť a priestor svojho života.

Psychomotorický cieľ: Zostaviť charakteristiku ľudskej osoby. Vyhľadať v rôznych vyjadrovaných prostriedkoch, médiách, tendencie spochybňujúce kresťanské učenie o Ježišovi Kristovi pre kritickú prácu s textom.

Obsahový štandard

- Boh ako vzor človeka
- Dospelosť
- Metanoia
- Etapy duchovného rastu

Výkonový štandard

Žiak vie

- definovať učenie cirkvi o ľudskej osobe (KKC 357)
- definovať učenie cirkvi o osobe Ježiša Krista (KKC 471, 480)
- obhájiť dôstojnosť ľudského života od počatia
- vážiť si hodnotu ľudského života
- uvedomiť si dar vlastnej existencie
- vysvetliť pojmy stereotyp, predsudok
- uviesť príklady stereotypného správania
- uviesť príklady pre možnosti, ako sa brániť stereotypnému videniu sveta
- kriticky posúdiť informácie v médiách
- obhájiť historickosť Ježiša Krista

Rozvoj kompetencií komunikačné:

Žiak

- účinne sa zapája do diskusie, vhodne argumentuje, na základe prameňov obháji historickosť Ježiša a na základe evanjeliového poňatia Ježiša Krista predloží argumenty viery
- dokáže preskúmať rôzne druhy prameňov informácií a vie zaujať k nim kritický postoj

kompetencie k riešeniu problémov:

Žiak

- analyzuje a prehodnotí komponenty problémovej situácie spochybňovania Ježišovej ľudskej alebo božskej prirodzenosti

občianske:

Žiak

- uznáva ľudskú osobu ako nositeľa ľudských práv

sociálna interpersonálna:

Žiak

- účinne spolupracuje v skupine
- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom

existenciálne:

Žiak

- rozumie kresťanskému pohľadu na hodnotu a dôstojnosť ľudskej osoby od počatia

Prierezové témy Multikultúrna výchova: Žiak

- vie rozlíšiť predsudky a stereotypy vo vyjadrovacích prostriedkoch a médiách
- uvedomuje si dôsledky predsudkov a stereotypov prejavujúcich sa v rôznych podobách neznášanlivosti, rasizmu či xenofóbie

Mediálna výchova:

Žiak

- vie kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá

Environmentálna výchova:

Žiak

- vníma život ako najvyššiu hodnotu

4. TÉMA: NA CESTE K OSOBNOSTI – ŠANCE A RIZIKÁ

Hodinová dotácia témy: 16 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: osobnosť, vývoj osobnosti, deformácia osobnosti

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Porozumieť podstate, cieľom a nástrojom osobnej duchovnej cesty smerujúcej k podobnosti s Kristom.

Afektívny cieľ: Uvedomiť si dôležitosť vnútorného rastu a zrelosti osobnosti. Vnímať význam životného zmyslu pri vytváraní životného štýlu. Oцениť nachádzanie zmyslu a vlastného človečenstva v stretnutí s Ježišom Kristom.

Psychomotorický cieľ: Vedome spolupracovať na formovaní vlastnej osobnosti spytovaním svedomia.

Obsahový štandard

- Askéza
- Cesta očisťovania
- Duch Svätý v živote človeka

Výkonový štandard

Žiak vie

- porovnať a rozlíšiť pojmy osoba a osobnosť
- vymenovať znaky zrelej osobnosti
- vie zaradiť obdobie, v ktorom sa nachádza, do vývinového obdobia osobnosti
- vymenovať a zdôvodniť negatívne vplyvy na dozrievanie osobnosti (drogy, gamblerstvo...)
- ohraničiť pravdivosť legendy voči historickým faktom
- vysvetliť zmysel vzniku kresťanských stredovekých legend
- interpretovať zmysel symbolickej reči legendy o sv. Krištofovi
- vysvetliť znaky a pravdivosť kresťanských stredovekých legend
- objaviť v legende o sv. Krištofovi výzvu pre hľadanie a naplnenie zmyslu svojho života

Rozvoj kompetencií sociálne a interpersonálne: Žiak

- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných
- kontroluje vlastné konanie (vrátane násilných a sebazničujúcich vplyvov)
- objavuje zmysel života, preberá sebariadenie a zodpovednosť za sebaurčenie

existenciálne:

Žiak

- chápe svoj život nielen ako dar, ale aj ako úlohu vnútorne rásť
- osvojí si kritický a diferencovaný prístup k vlastnej osobe, prijíma sám seba, je pripravený na tomto základe stanoviť si nové životné ciele

kultúrne:

Žiak

- rozumie znakom a pravdivosti kresťanských stredovekých legend

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- má pozitívny vzťah k druhým ľuďom
- ovláda a riadi svoje konanie a správanie tak, aby bol so sebou spokojný a vážil si sám seba
- cení si vlastnú jedinečnosť a rešpektuje jedinečnosť ostatných
- rozvíja sebareflexiu, sebaopoznávanie, sebaúctu, seba dôveru a s tým spojené prevzatie zodpovednosti za svoje konanie a osobný život

5. TÉMA: ČLOVEK V SPOLOČENSTVE BOŽEJ RODINY A SVETA

Hodinová dotácia témy: 16 hod pre školy s dvojhodinovou dotáciou

Kľúčové pojmy: podiel na Kristových vzťahoch a Kristovom diele

Ciele témy:

Kognitívny cieľ: Vstup do Kristových vzťahov v Cirkvi a do Kristovho diela vo svete ako podmienka jednoty s Kristom a divinizácie človeka.

Afektívny cieľ: Oceniť hodnotu osobných vzťahov. Uvedomiť si prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly.

Psychomotorický cieľ: Nakresliť sieť svojich vzťahov. Na ceste svojho života znázorniť dôležité udalosti a priradiť k nim sviatosti sprevádzajúce tieto udalosti.

Obsahový štandard

- Cirkev
- farnosť
- Sviatosti kňazstva a manželstva

- Eucharistia
- Angažovanosť
- Apoštolát
- Birmovanie

Výkonový štandard

Žiak vie

- opísať schopnosť človeka vytvárať vzťahy na základe spätného pohľadu na svoj počiatok
- vytvárať plnohodnotné vzťahy
- nájsť analógiu medzi vzťahmi Najsvätejšej Trojice a schopnosťou človeka vytvárať vzťahy
- definovať učenie o vzťahoch Najsvätejšej Trojice na podklade KKC.
- definovať sviatosti
- disponovať sa pre prítomnosť Božej blízkosti vo sviatostiach spôsobom, ktorý oslovuje zmysly človeka

Rozvoj kompetencií sociálne a interpersonálne: Žiak

- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch
- nachádza si svoje miesto v spoločnosti iných ľudí

existenciálne:

Žiak

- sviatosti vníma ako symbolické znaky sprítomňujúce aktuálne Božie pôsobenie vo svojom živote a prijíma ich ako pomoc pri prekonávaní životných prekážok
- Božiu trojjedinosť chápe ako symbol kvality Božieho bytia a kvality medziľudských vzťahov, je otvorený pre uvedenú skutočnosť

Prierezové témy

Osobnostný a sociálny rozvoj:

Žiak

- je pripravený byť v interakcii s inými ľuďmi v rôznych kontextoch